

Editoriaal (nieuwe foto van Christa Damen: zie vorig nummer. **Is het mogelijk om het streepje boven het hoofd van Christa weg te doen?**)

Een tijd van genade?!

Coronacrisis

We hadden er nog nooit van gehoord, we wisten niet waar het over ging ... het coronavirus dook op in China en begon meer en meer het nieuws te bepalen. Maar het leek ver weg, tot er plots zieken opdoken in Italië en, na de krokusvakantie, ook bij ons. Al snel realiseerden we ons dat het ernstig was. Een besmettelijk virus dat zich snel verspreidde over de hele wereld leidde tot een pandemie. En dan besef je dat de wereld wel heel klein is. Door de mobiliteit namen mensen, zonder het te beseffen, het virus mee naar hun vakantieoord, naar hun thuisland, naar hun werkplek, naar familie.

We gingen verplicht in quarantaine. Onwezenlijk werd het toen we niet meer bij onze kinderen en kleinkinderen, onze bejaarde ouders op bezoek mochten. Nieuwe manieren van communiceren werden ontdekt en gedeeld. Mensen plooiden terug op zichzelf (en hun gezin). Het werd stil in de straten, grenzen gingen dicht. Ook als kerkgemeenschap dienden we de richtlijnen te volgen waardoor er geen eucharistievieringen, doopsels, huwelijken, ... meer konden plaatsvinden. In Antwerpen startte mgr. Bonny het ‘vieren met de bisschop’, een dagelijks woord van bemoediging, gebed en catechese. Op zondag vierden priesters (bijna) alleen de eucharistie, verbonden met velen via het internet. Een Kerk met de nodige afstand

...

Solidariteit over afstanden heen

De mens is in wezen sociaal, hij heeft de ander nodig! Deze eigenschap maakte dat er al snel een grote solidariteit ontstond. In onze kleine kring hielden we contact met elkaar, soms achter het venster, soms met een brief of een kaart. Zo kwam de kleine Abel bij zijn overgrootmoeder langs, veilig buiten achter glas, maar met een briefje voor moeke. En ja, ze was er erg blij mee. Het brak voor even de lange dagen van verplicht isolement. Maar de solidariteit ging veel verder. Scholen en kinderdagverblijven bleven open om de kinderen van het zorgpersoneel op te vangen. Dokters, verplegers, zorgkundigen en logistiek personeel gaven het beste van zichzelf om zieken te helpen. Mensen in de straat drukten hun waardering uit voor deze inzet! Vanuit de buurt wordt hulp geboden aan mensen die niet naar de winkel kunnen of medicatie nodig hebben. Lokale geloofsgemeenschappen nemen initiatieven om bereikbaar te zijn via telefoon en andere digitale kanalen. Solidariteit en zorg voor elkaar is wat al deze initiatieven kenmerkt: een groot gevoel van dankbaarheid heb ik voor wat jij, op jouw plek, deed en doet voor je naaste!

Space for Grace

We zouden het bijna vergeten, maar vanuit het IPB mochten we een ander soort ‘tijd van genade’ ervaren. Het IPB wil met het innovatieplatform ‘Space for Grace’ toekomstgericht nadenken over hoe de vitaliteit van geloofsgemeenschappen verhoogd kan worden: uitwisseling van goede praktijken en samenwerking in *learning communities* biedt heel wat kansen voor onze Vlaamse Kerk.

Na de projectoproep van 'Space for Grace' werden 35 projecten voorgelegd aan een deskundige jury. Achttien projecten kregen groen licht. Tien projecten zijn te situeren in de context van 'nieuw samengestelde' parochies. Na alle energie die ging naar de herstructurering zelf, is er nu tijd om naar het inhoudelijke verhaal te gaan kijken. Van de goedgekeurde projecten zijn er telkens twee te situeren in de bisdommen Antwerpen, Hasselt en Brugge. Het aartsbisdom telt vier projecten. In het bisdom Gent werden zeven initiatieven goedgekeurd. Ze zijn virtueel te bezoeken op www.gelovenbeweegt.be/space-for-grace/projecten.

Het is een hoopvol teken voor de Vlaamse Kerk dat op zoveel fronten initiatieven groeien om onze plaatselijke geloofsgemeenschappen te vitaliseren: er worden bruggen geslagen tussen parochies en scholen; men is bezig met wetenschappelijk onderzoek; men laat (zoekende) gelovigen ontdekken dat geloven niet alleen te maken heeft met het bijwonen van weekendvieringen maar ook met concrete inzet voor de medemens. Er wordt ook heel wat ingezet op de verdieping van onze geloofskennis. En er is aandacht voor communicatie: als Kerk zoeken we naar wegen om jonge mensen te bereiken!

Een tijd van genade in de Heer

Graag eindig ik met de bemoedigende woorden die kardinaal De Kesel schreef in een brief naar aanleiding van de coronacrisis: "Laten we ons niet alleen voelen. We blijven wel met elkaar diep verbonden: verbonden in gebed en in een wereldwijde solidariteit. En vergeet niet dat in dit alles de Heer zelf ons nabij blijft. Hij is bij machte ook deze tijd tot een tijd van genade te maken".

Christa Damen
voorzitter

*****

IPB-Nieuws (6 foto's in bijlage)

Als het qua plaats mogelijk is: 6 foto's, per drie te groeperen: de foto's met de grotere groepen bijeen en de foto's waar enkele mensen op staan bijeen. De foto's mogen wat kleiner weergegeven worden.

Als dit niet mogelijk is: voorkeur voor de foto 'Forum 3', de foto 'Luc Van Looy met Carine D'hondt' en de foto Tony, Christa e. a.

Betrokken in dialoog

Een halve eeuw geschiedenis

Op het internationaal congres voor het lekenapostolaat in Rome werd er in 1967 sterk op aangedrongen om werk te maken van dialoogstructuren op alle niveaus in de Kerk. De Belgische afvaardiging met kardinaal Suenens schreef daarom een nota voor de Bisschoppenconferentie met een voorstel hoe dat in ons land zou kunnen. Er werd een commissie opgericht om een overlegstructuur voor de Vlaamse kerkgemeenschap uit te werken. Dat voorstel werd op 26 april 1969 door de Bisschoppenconferentie aanvaard en zo kwam in 1970 het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB) tot stand.

Met het pontificaat van paus Franciscus kreeg het overleg een nieuwe impuls. In de voorbije maanden klonk vanuit Rome de boodschap dat synodaliteit behoort tot het wezen van de Kerk. Dat is een bevestiging van de bestaansreden van het IPB. Dit interdiocesaan overlegorgaan in Vlaanderen is uniek qua samenstelling. Vertegenwoordigers uit de

verschillende bisdommen, de middenveldorganisaties, kerkelijke diensten en bewegingen ontmoeten er elkaar en gaan in gesprek over maatschappelijke en kerkelijke thema's.

Veranderende tijden

In de voorbije 50 jaar is er veel veranderd, zowel in de Kerk als in de samenleving. Het christelijke landschap van de postconciliaire jaren is verdwenen en de jongere generaties kennen vaak de wortels van bepaalde waarden en gebruiken niet. Dat leidt enerzijds tot een gebrek aan referentiekaders maar biedt anderzijds kansen tot dialoog. Toch blijven er in Vlaanderen krachten aanwezig die een open gesprek over geloof moeilijk maken. Waar vroeger een verslag over een IPB-Forum gewoon in de krant verscheen, maakt dat nu enkel in de eigen katholieke pers een kans.

Binnenkerkelijk zien we hoe bisschoppen vandaag veel toegankelijker zijn dan 50 jaar geleden. Wie dat wenst, kan contact opnemen en met hen in gesprek gaan. Lekengelovigen zijn intussen sterk geëngageerd in pastorale taken en functies. De meeste pastores in de categoriale pastoraal zijn trouwens leken. Ook in parochies nemen leken hun verantwoordelijkheid als betaalde kracht of als vrijwilliger. En ook in de bisschopsraad en de beleidsorganen van een pastorale eenheid of lokale parochie groeit hun aantal. Een apart inspraakorgaan voor leken lijkt daarom voor sommigen overbodig.

Samenstelling van het IPB

Bij de start werd gekozen voor een gemengde groep van het Godsvolk: een Algemene Vergadering, later omgedoopt tot Forum, van een 100-tal personen en een Bureau met 15 à 20 leden. De helft van de Forumleden kwam uit de territoriale pastoraal via de diocesane pastorale raden, de andere helft uit de grote katholieke organisaties en diensten. Er was een evenwichtige vertegenwoordiging van priesters, religieuzen en leken en een paritaire verhouding tussen mannen en vrouwen werd nagestreefd. Bovendien stond in de oprichtingscriteria dat 10% van de leden jonger dan 25 jaar moest zijn. De mandaten werden van bij het begin beperkt in de tijd zodat een gezonde vernieuwing ingebouwd werd.

Vandaag zien we dat de groep jonger dan 35 net geen 10% haalt en slechts 1/3 van de huidige leden vrouwen zijn. Wel ligt de gemiddelde leeftijd met 56 jaar duidelijk lager dan de gemiddelde leeftijd van de Vlaamse kerkganger. Een delegatie van 10 personen per bisdom bleek in de voorbije decennia moeilijk realiseerbaar en werd daarom aangepast. Vanuit elk bisdom worden nu minstens 3 en maximum 10 mensen verwacht. In de loop van de voorbije jaren werden ook regelmatig nieuwe bewegingen en spiritualiteitsgroepen lid van het IPB.

De huidige mandaatperiode van 4 jaar eindigt met de feestzitting van juni 2020. De vernieuwing van het lidmaatschap is een belangrijk moment voor het IPB. Aan de mandaterende bisdommen en organisaties wordt gevraagd om mensen voor te dragen die zich willen engageren om 4 maal per jaar deel te nemen aan een Forumbijeenkomst op zaterdag. Behoudens uitzonderingen is een mandaat slechts eenmaal opeenvolgend vernieuwbaar. Het is een hele uitdaging om dus nieuwe mensen te vinden, liefst zo jong mogelijk en hopelijk ook voor het geheel iets meer vrouwen dan nu.

Synodaal op weg

In de beginjaren werd het IPB vooral gezien als het lekenadviesorgaan van de Vlaamse bisschoppen. Een beraad leidde tot een slottekst waarin uitdrukkelijk adviezen werden opgenomen. Het IPB pleitte onder andere voor medeverantwoordelijkheid van leken in de Kerk, voor een grotere rol van de vrouw, voor verloning van lekenpastores. Maar thema's als verkeersveiligheid, Europa, armoede en media kwamen eveneens aan bod. Adviezen werden breed verspreid naar de gelovigen, de middenveldorganisaties en de brede samenleving.

Recent werden vanuit het IPB adviezen en aandachtspunten gestuurd aan zeer verschillende instanties. Bijvoorbeeld: omgaan met psychische kwetsbaarheid, aandacht voor diaconie in de territoriale pastoraal, oproep tot solidariteit in de vluchtelingen crisis (ism. de Europese Lekenfora).

Sinds de herformulering van de visie en doelstellingen in 1998 en in 2008 komt de netwerkfunctie sterker in beeld. Het IPB wordt omschreven met de termen ‘antenne’ en ‘zender’ voor kerkelijke en maatschappelijke thema’s. Elk thema wordt ingeleid door experts waarna een gezamenlijke reflectie volgt. Forumbijeenkomsten zijn samenkomsten van geëngageerde christenen die met elkaar in gesprek gaan, elkaar bemoedigen en bevragen. Omdat de leden uit heel verschillende contexten komen, ontstaan nieuwe netwerken die ook na de bijeenkomst vruchtbaar blijken.

De thema’s die besproken worden op de Fora worden ingegeven door de actualiteit en door een lopende projectwerking. Alle leden kunnen suggesties doen om een onderwerp op de agenda te zetten. Ook vanuit de bisschoppen kan een voorstel komen. In de Bureauvergadering wordt dan een keuze gemaakt en wordt de concrete uitwerking verder besproken. Natuurlijk vindt niet elk lid ieder thema even interessant voor de eigen achterban of organisatie. Maar alle leden weten zich verantwoordelijk voor het grotere geheel van Kerk en samenleving. En de input tijdens het Forum wordt als een persoonlijke verrijking ervaren.

Betrokken in dialoog

Op 6 juni zal het IPB zijn gouden jubileum vieren in Leuven. Dat is de aanleiding om onze huidige werking te evalueren en om onze geschiedenis in kaart te brengen. We kijken naar wat voorbij is om beter te zien welke uitdagingen er zijn voor de toekomst. Naast een kwaliteitsvolle dialoog binnen de Kerk zullen we zeker ook blijven inzetten op de dialoog met onze samenleving in haar grote diversiteit. Kerk zijn betekent immers naar buiten gaan, naar de periferie.

Met thema’s op het snijpunt van Kerk en samenleving denken de leden na over wat het betekent om christen te zijn. In de complexe werkelijkheid van economie, politiek, ecologie en zoveel andere domeinen is het belangrijk om samen vragen te stellen en antwoorden te zoeken. Via deze reflectie biedt het IPB steun aan de gelovigen die zich in hun werk en vrije tijd inzetten voor een betere wereld.

Sinds het najaar 2019 is het IPB innovatieplatform voor België van het internationale project *Space for Grace*. Dat groeide vanuit het IPB-project *Levende geloofsgemeenschappen* dat van 2013 tot 2015 onderzocht wat leven en toekomst geeft aan gemeenschappen. *Space for Grace* zal vernieuwende en vitaliserende projecten van geloofsgemeenschappen steunen en begeleiden. Ideeën en methodieken zullen uitgewisseld worden en als inspiratie voor anderen worden doorgegeven. Zo kan er nieuwe dynamiek groeien voor de Kerk van de toekomst.

Met het oog op de toekomst

In onze Vlaamse Kerk vormt het IPB een uniek platform waar mensen over de grenzen van bisdommen en functies heen elkaar vinden en in gesprek gaan. Soms resulteert dat in besluitvorming, soms is het vooral sensibiliserend en nemen de leden de nieuwe inzichten en aandachtspunten mee naar huis om ze daar verder in te vullen. Van het IPB wordt verwacht dat het de vinger aan de pols houdt en kritisch reflecteert op Kerk en samenleving. Als netwerk van geëngageerde christenen draagt het IPB ook bij tot nieuwe samenwerkingsverbanden tussen mensen en organisaties.

Als organisatie is het IPB eerder beperkt in wat het zelf kan opnemen en waarmaken aangezien het slechts beschikt over een halftijdse coördinator en, voorlopig nog, een

deeltijdse secretaresse. Het engagement van de voorzitter en de Bureauleden gebeurt op vrijwillige basis. Ook heel wat Forumleden nemen hun mandaat op als vrijwilliger en niet vanuit hun professionele opdracht. In de toekomst blijft het belangrijk dat het IPB geen bijeenkomst van beroepskrachten in de Kerk is maar een forum waar kerkbetrokken christenen samenkomen om de Geest te beluisteren en synodaal op weg te gaan.

Carine Devogelaere

*****

In 't Vizioer (Uitnodiging 50 jaar IPB)

Dit betekent dat de gebogen lijn met de groene kleur erboven niet mag doorlopen op de laatste pagina. Dus een wit blad waar de uitnodiging op komt.

Betrokken in dialoog

50 jaar Interdiocesaan Pastoraal Beraad

Hartelijk welkom

op onze feestelijke viering en ontmoeting

op zaterdag 6 juni 2020 in Leuven

Programma

- 9.30u Onthaal met koffie in de jubileumzaal
- 10.00u Welkom door voorzitter Christa Damen
- 10.15u 50 jaar IPB in vogelvlucht
Professor Mathijs Lamberigts, Faculteit Theologie en Religiewetenschappen
- 10.45u Thema's uit de voorbije 50 jaar
Interviews met voorzitters en medewerkers
- 11.55u Woordje van de bisschop referent
- 12.10u Uitsmijter door Luc Devisscher en Tony De Jans
- 12.30u Gebedsmoment
- 12.50u Aperitief
Wandelbuffet voor wie hiervoor inschreef

**Viering verplaatst naar
3 oktober 2020,
in het Pastoraal Centrum te
Mechelen**

Deze feestelijke viering vindt plaats in de Universiteitshal van de KU Leuven, Naamsestraat 22.

Inschrijven

Inschrijven voor deze feestelijke bijeenkomst is noodzakelijk **voor 25 mei** en kan via het formulier op de website www.ipbsite.be

Deelname aan de voormiddag is gratis. Wie wenst aan te sluiten voor het buffet betaalt 25 euro door overschrijving op rekeningnummer IBAN BE06 7340 1936 2522 van het Interdiocesaan Centrum met vermelding 'IPB 50' en naam en voornaam indien die niet overeenkomt met die van de rekeninghouder.

